

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

Ioannes III. n. 11

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

sub Sacram Synaxim religiosi conceptis, se Deo in perpetuum consecrarunt ad maiorem Dei Gloriam. Sic refertur apud P. Daniel. Bartoli in *vita*, & *Instit. B. Jgnat. lib. 1. pag. 176.*

Et Vniuersitatem ab Hæreticis ablatam tradit Rex Christianissimus.

10. * A LVDOVICO XIV. Paterni amoris erga Societatem æmulo, qui cum Hugonotistæ Sectarij in Ciuitate de Montaluan Vniuersitatem cum Templo struxissent, in qua publicè non modico Catholicorum Regni scandalo, hæretica doctrina docebatur; precibus Serenissimæ Reginæ D. Mariæ Terefiæ Austriacæ uxoris suæ, & Philippi IV. Hispaniarum Regis Catholici dignissimæ Sobolis, ciuitatis Prætozem Hæreticos ex vniuersitate, quam occupabant, expellere præcepit, eamque Societatis curæ tradere, ut ibi Deo debitus cultus redderetur, Sanctorum imagines colerentur, & artium, ac Theologiæ studia in Sectariorum perniciem Catholicis traderentur: Sed cum multi Hæretici urbem illam incolerent huic decreto resistere. Christianissimus tamen Rex collecto exercitu eos armis subegit, maiorisque noxa reos plecti, & relatum Vniuersitatem Societati nostræ tradi iussit. Ita in *Relat. edit. Hispal. ann. 1662.* Quod amoris in Societatem signum ab utroque coniuge Christianissimo sui Regni in itijs editum, maiora beneuolentiæ pignora nos iubet in dies sperare.

A R E G I B V S L V S I T A N I Æ.

Regis Lusitani in Societatem Studium.

Quam se totam suis expensis sustentaturū aiebat.

11. A IOANNE III. Qui mirificè erga nouum hunc Ordinem afficiebatur: Collegiorumque in instituenda iuuentute Consilium probabat quàm maximè: idemque ingens aliquod eiusmodi Collegium recipiendis SOCIETATIS alumnis, quod Euangelicorum non in Lusitania modò, verum etiam in India totâ Seminarium foret, moliebatur, disertè Petro Mascarenia professus, Se quidem vniuersos de SOCIETATE in suo Regno quacumque impensâ libenter habiturum. Quæ quo propensius fierent, ad litteras Apostolicas

stolicas, quibus SOCIETAS confirmaretur primo quoque tempore consociandas, non suam modo, verum etiam Imperatoris, Regisque Galliarum operam, studiumque detulit. Ita Par. 1. Hist. Soc. lib. 2. num. 106.

AB EODEM: Cuius tanta in SOCIETATEM, ac socios Paterna voluntas, ut Patrem Simonem Rodericum egrotantem, non alienum duxerit à Maiestate sua, vna cum Principe Filio, Episcopisque nonnullis inuisere. Nec ita mox Eboræ cum per æstiuas gymnasij ferias, illac quidam è Conimbricensis Collegij socijs ad adèm B. Mariæ ad aquas lupias SOCIETATIS more peregrinarentur; Rex eo, quo incedebant habitu ad sese clementer admisit, & ad constantiam susceptæ mentis, peramicis & tempestiuus monitis excitauit; siquæ illac præterea iter peregrinantes haberent, iussit, ad se omnes adduci; eorum conspectu quasi Pater indulgentissimus gaudens. Sic Ibidem lib. 4 n. 136.

Et in filio Rodericio, ac alijs honorat.

AB EODEM; Qui Concilio Tridentino SOCIETATEM nostram cum studiosissimè commendasset, graui oratione testatus est, Quàm illa, non in Lusitania modo, sed in ipsis etiam Indiæ regionibus, pro Dei gloria & animorum commodis desudaret. Addidit & id SOCIETATI oneris seu honoris Rex, ut Simon loco Ioannis Suarij, Conimbricensi Ecclesiæ Præpositi, institutionem suscipere Principis, rogato B. Ignatio, ut ad id muneris permanere eum in Lusitania fineret. Sed neque pietati eximia Regis, neque ingentibus erga SOCIETATEM meritis, quod postulabat, potuit denegari. Ita Ibidem lib. 5. num. 57.

Illam pro Dei gloria, & animarum commodis desudat.

At Rodericus instituendo Principi præfacitur.

AB EODEM: Qui in regio Concilio, Senatuque decreuit, suffragante etiam Ludouico Regis fratre, & verbis amplissimis eandem SOCIETATEM ornante, toto ut Oriente, vbicumque ea Collegium haberet, habituraue esset aliquando, præsto ei forent ad omnem nutum in propaganda Christi fide, Neophitisque iuuandis non modo Ecclesiæ vniuersæ, verum etiam Regij omnes Præfecti, ac Magistratus suppeditandis opportunitatibus omnibus, necessarijsque subsidijs. Tantumque

Societas Regijs Magistratibus commendata.

Patribus pro sua pietate Rex tribuit, cunctis vt Prætoribus æque præsentibus, ac futuris id mandati dederit, Vt quocumque Patres ingredi rei Christianæ causa percuperent, nullo eis loco, subsidioque deessent: vt quidquid illi, vel ad amplificandum Christi cultum, vel ad confirmandos hominum mores necessarium in præsijs iudicarent, id ipsi de eorum sententia, atque consilio sine vlla hæsitatione præscriberent. Commendatitias etiam litteras ad Pontificem Iulium Combricâ dedit, quæ dicebant, Quantas fruges, vtilitatesque illorum Patrum genuisset aduentus, quos singulari Dei prouidentia in sua Regna prior Pontifex destinasset, seu formandis è Christiana disciplina moribus Christianorum, seu vocandis ad Christum Ethnicis, & alienis à fide. Magnam autem exinde spem amplificandæ Religionis affulisse, seque in animum induxisse, cum in omni Lusitaniæ Regno, tum in Indicis Regionibus SOCIETATIS Collegia passim condere, & per eam opportunitatem omnes Euangelio aditus aperire, modo eius sanctitas votis, atque conatibus obsecundaret, & bonis aspiraret initijs. Proinde Simonem Rodericium ab se Romam consulto mitti, vt suo nomine, quæ ad secundum Rei Christianæ cursum pertinere viderentur, exponeret: cui paternæ benignitatis aures patere faciles vellet, & quæ in eam rem postularet, large concedi. Ita Ibid. lib. 10. num. 131. Et insuper Idem Rex piensissimus alias litteras satis Societatis commendatitias ad eundem Pont. Iul. 3. dedit Olyssipon. 30. Iun. ann. 1553. quæ Lusitano idiomate habentur in Chronic. Hist. Soc. Lusit. Par. 2. lib. 4. cap. 12. fol. 56. num. 4.

Et Pontifici litteris perhonorificis.

Lusitani Regis alacritas in aduentu Roderici, & Xaverij.

AB EODEM: *Qui benigne excepto Xauerio, & Simone Rodericio, se, suamque illis operam ad Indorum auxilium offerens in magna procerum corona, Summopere (inquit) lætor Patres de vestro in Lusitaniam ad Indiæ salutem aduentu. Neque dubito quin eadem vobis haud minoris lætitia sit causa, quàm mihi: aperitur quippe vestræ industriæ immensa vastitas Indiæ, quæ diligenter, vt spero, & constanter exculca vberimos fructus pro-*

promittit animorum: tanta vbiq̄ue cernitur ad Christi fidem propensio. Equidem per omne Regni tempus antiquiorem religionem, quam regnum habebō: tum demum illarum me gentium Regem existimaturus, cum eas cælesti Regi parere cognouero. Quocirca nihil mihi spero etiam Deo à vobis gratius accidere potest, quam vt mecum totis viribus in eandem incumbatis curam Orientis Christo communi Domino adiungendi. Si cum vestris dissimilibus agerem, hortarer vos, ne obstantis naturæ difficultates, exæstuantis oceanī minas, infiniti penitineris ærumnas, barbararūque gentium congressum formidaretis: ne quo aliorum cupiditas alacris aduolat, vestra pietas cunctaretur ire. Verum quid ego vestram virtutem accendere verbis coner, cum sat nouerim vos Christo, & Euangelio militantes, diuinam gloriam, salutemque hominum ex periculis accersere? nec quidquam optabilius ducere in vita, quàm pro Deo honesta morte defungi? Nihil profecto natura ita clausit, quo non valeat vera virtus perumpere. Deo bene iuuante, non Indiā solum Euangelio aperietis, sed vltima quoque Orientis. Ibi vos aut vita meritis conspicua, aut gloriosus vitæ exitus manet. Proinde dum classis se instruit, vernum tempus expectans, vos quoque ad iter necessaria comparate. Nobis curæ erit præstare, vt neque in Lusitania, neque in India quicquam requiratis. *Hæc Rex prudentissimus apud Turselin. in vit. S. Xauer. lib. 1. cap. 10.*

*Cujus cura
totius O-
rientis con-
uersionem
committit.*

AB EODEM: *Qui tanti Societatis homines fecit, vt per inuitos licet, & sæpe reclamantes Apostolos nominaret. Quod nomen adeo socijs, & Societati gloriosum ad nostra vsque tempora in Lusitania perseverat, diuinoque fauente Numine perseverabit in futura. Ita in Imag. 1. sæc. Soc. lib. 5. cap. 12. fol. 667. Et paulo ante cap. scilicet 9. fol. 657. eiusdem libri hæc de illo habentur. Illi India inuectam in suos fines Societatem: Illi Xauerium legatum primò Apostolicum, tum deinceps Apostolum ipsius India debet Societas: Illi structa & hic, & in Oriente gymnasia: Illi adificata Tempia: Illi commissam etiam*

*Et Socios
Apostolo-
rum nomi-
ne conde-
corat.*

*Quanta il-
li debeat
Societas?*

Regiam

Regiam iuuentutis institutionem : illi confirmata & constabilita decendi, dicendique privilegia.

Tum in
Lusitania,
tum in
India.

AB EODEM : Qui nec verbis facile explicari potest quanto in amore hanc nouam familiam Rex Ioannes habuerit, sub illius enim auxilijs, & tutela adoleuit, & breui collectis viribus ad heroica per orbem facta extendit cum Sole manus. Conimbrica numerosum Collegium, ubi ducenti, & eo plures Socij alerentur, Regia munificentia edificauit : illisque minores Academiae Conimbricensis Scholas, Philosophiæ videlicet, ac triplicis linguæ regendas tradidit. Olyssipone insignem D. Rochi domum professam, Goæ in Principis Orientis vrbe S. Pauli Collegium, aliud Bayæ in Brasilia. Quæ tria Collegia trium Societatis Prouinciarum tam diffitis in Regionibus sunt capita, & reliquorum maxima; longumque foret innumera non tam Regis, quàm Parentis amantissimi in Societatem vniuersam collata beneficia recensere. Ita in Anacephaleose Regum Lusitan. per P. Ant. Vasconcellos. Anacephal. 12. fol. 287.

De illa Se-
bastiani
Regis esti-
matio.

12. A SEBASTIANO I. Qui breue fuit suæ gentis solatium, longa spes, æternus dolor, & Societatis amantissimus adeo, vt plane fateretur, Se suorum Religiosorum operâ, & doctrina plurimum vti. Sic in Bull. Pij V. incipit Æquum ann. 1575. Item idem Rex piensissimus videns Socios, qui ex Italia ad salutem Indorum procurandam venerant dixisse fertur: Quam gratiam Proposito Generali referam, qui tam insignia nobis ad rem Indicam subsidia submittit. Sic refertur apud Trigausium de Christiana expeditione ad Lettorem fol. 1. col. 2.

Et libera-
litas in
fundandis
Collegijs.

AB EODEM : Qui putrescentes populi consuetudines Euangelico Sale vt condiret, religiosorum hominum familias, & diuini verbi præcones mirifice coluit, & amplificauit. Quam ob causam duo è Societatis IESV in Insulis Collegia, alterum in Vrbe Funchalensi, alterum in Angrensi excitauit : tria quoque apud Brasilos, quatuor apud Indos : quæ tandem alia intra Imperij sui fines ab alijs erant dedicata, redditibus auxit. Enimvero Societatis alumnos, Eborenses imprimis, ubi diutius Sedem fixit, non dilectione tantum, sed amore prosequeretur, cuius familiæ nuperrimum Institutum sui maximè stomachi